गौमुखी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

गौमुखी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्डः १ सङ्ख्याः ३७ मितिः २०७६/१२/०५

भाग-२

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ बमोजिम गौमुखी गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिकाले जारी गरेको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संवत् २०७६ सालको कार्यविधि नं. ३

गौमुखी गाउँपालिकाको मेलमिलाप कार्य सञ्चालन कार्यविधि, २०७६

गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७६।१२।०३

प्रस्तावना :-

नेपालको संविधानको धारा २१४(१,२) तथा अनुसची-८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको अधिकारहरु र मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन २०६८ तथा नियमावली २०७० लाई आत्मसाथ गर्दै, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ४७ बमोजिमका विवादहरु मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्नका लागि मेलमिलाप कार्य सञ्चालन कार्यविधिको व्यवस्था गर्न वाञ्छनिय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२(२) बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी गौमुखी गाउँकार्यपालिकाद्वारा यो मेलमिलाप कार्यसंचालन कार्यविधि २०७६ लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :-

(१) यस कार्यविधिको नाम **"गौमुखी गाउँपालिकाको मेलमिलाप कार्य सञ्चालन कार्यविधि, २०७६"** रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा :- विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) **"संविधान"** भन्नाले नेपालको संविधानलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) **"ऐन"** भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनुपर्छ ।

(ग) **"कार्यविधि"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाद्वारा जारी गरिएको गौमुखी गाउँपालिकाको मेलमिलाप कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०७६ सम्झनुपर्छ ।

(घ) **"मेलमिलाप केन्द्र"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाद्वारा स्थापना गरिएको वा मेलमिलापसम्बन्धी काम गर्न अनुमति प्राप्त गैर सरकारी संस्थाद्वारा गाउँकार्यपालिका सँग समन्वय गरी स्थापना गरिएको सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्र समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) **"न्यायिक समिति"** भन्नाले नेपालको संविधानको धारा २१७ बमोजिम गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको उपाध्यक्षतामा गठित न्यायिक समिति सम्झनु पर्छ ।

(च) **"पक्ष"** भन्नाले विवादका पक्षहरु सम्झनु पर्छ ।

(छ) **"पहिलो पक्ष"** भन्नाले विवाद समाधानको लागि न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रमा निवेदन दिने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ज) **"दोस्रो पक्ष"** भन्नाले पहिलो पक्षको निवेदनको आधारमा मेलमिलापको लागि न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रले बोलाएको विवादको पक्ष सम्झनु पर्छ ।

(झ) **"बिबाद"** भन्नाले न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रमा दर्ता रहेको विवाद सम्झनु पर्छ ।

(ञ) **"मेलमिलाप"** भन्नाले पक्षहरुले मेलमिलाकर्ताको सहयोगमा विवाद वा मुद्धाको निरुपण गर्न अपनाइने प्रक्रिया सम्झनु पर्छ ।

(ट) **"मेलमिलापकर्ता"** भन्नाले पक्षहरु बीचको विवादलाई छलफल गराई सहज वातावरण सृजना गर्न तथा सो विषयमा सहमति कायम गर्नका लागि उत्प्रेरित गर्न यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त मेलमिलापकर्ता सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) **"स्थानीय तह"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिका र यसका वडा समितीहरुलाई समेत सम्झनु पर्दछ ।

(ड) **"प्रमाण्पत्र"** भन्नाले मेलमिलाकर्ताको रुपमा काम गर्न मेलमिलाप परिषद वा परिषदद्वारा अनुमति प्राप्त संस्थाद्वारा प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र सम्झनुपर्ने पर्छ ।

(ढ) **"गाउँपालिका"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिका सम्झनुपर्ने छ ।

(ण) **"अध्यक्ष"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनुपर्छ ।

(त) **"उपप्रमुख"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(थ) **"वडा"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाको वडा सम्झनु पर्छ ।

(द) **"वडाध्यक्ष"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाको वडाध्यक्षलाई सम्झनु पर्छ ।

(ध) **"गाउँ सभा"** भन्नाले गौमुखी गाउँपालिकाको नगर सभलाई सम्झनुपर्दछ ।

(न) **"कार्यपालिका"** भन्नाले कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

३. उद्देश्य :- यस कार्यविधि उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ -

(क) मेलमिलाप सम्बन्धी कार्यलाई सरल र सहज तवरले सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउनु ।

(ख) स्थानीय स्तरमा शान्ति, सौहार्दता र मेलमिलाप कायम गर्न सहयोग पुऱ्याउनु ।

परिच्छेद-२

मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना, गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार

४. **पालिका र वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना -** मेलमिलाप प्रक्रियाद्वारा विवाद समाधानमा सहयोग पुऱ्याउन गौमुखी गाउँपालिका र प्रत्येक वडामा न्यायिक समितिको परामर्शमा गाउँपालिकाले तोकेको स्थानमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गर्नेछ ।

५. पालिका र वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रको गठन - गाउँकार्यपालिकाले न्यायिक समितिको सदस्यको संयोजकत्वमा बढिमा तिन सदस्य पालिकास्तरीय मेलमिलाप समिति गठन गर्नेछ । वडा समितीले वडा समितीको सदस्यको संयोजकत्वमा तीन सदस्य वडा स्तरीय मेलमिलाप समिती गठन गर्नेछ ।

६. न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार -

(१) वडा स्तरीय मेलमिलाप समितिले आफ्नो वडा भित्रको विवाद मिलाउन नसकेको खण्डमा पालिकास्तरीय मेलमिलाप समितिमा सिफारिस गरी पठाउनु पर्नेछ । पालिकास्तरीय मेलमिलाप समितीले पनि मिलाउनु नसकेमा न्यायीक समितिमा सिफारिस गरी पठाउनु पर्नेछ । यसरी नमिलेका विवादहरु आफूभन्दा माथिल्लो तहमा सिफारिस गरी पठाउँदा आफ्नो तहबाट भएगरेका प्रयासहरुको विवरण समेत पठाउनु पर्नेछ ।

(२) न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) विवादका पक्षबाट विवादसँग सम्बन्धित विषयको निवेदन लिने, दर्ता गर्ने ।

(ख) मेलमिलाप सम्बन्धि विवादका पक्षहरुलाई सूचना दिने ।

(ग) योग्यता पुगेका मेलमिलापकर्ताहरुलाई सूचीकृत गर्ने ।

(घ) सूचीकृत मेलमिलापकर्ता मध्येबाट विवादका पक्षहरुलाई मेलमिलापकर्ता छनौट गर्न लगाउने ।

(ङ) मेलमिलाप प्रक्रियामा सहजीकरण गर्ने ।

(च) विवादको निवेदन, अन्य कागजात तथा सहमती पत्रको अभिलेख राख्ने ।

(छ) सहमती हुन नसकेको विषयहरु कानुन बमोजिम न्यायिक समितिमा पठाउने ।

(ज) पक्षहरु बिचको सहमती कार्यान्वयन गर्ने ।

(झ) सहमति कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गर्ने गराउने तथा पक्षहरुको आपसी सम्बन्धबारे जानकारी लिने ।

(ञ) स्थानीय बासिन्दालाई मेलमिलाप सेवा प्रयोग गर्न अभिप्रेरित गर्ने ।

(ट) मेलमिलाप सेवाको प्रचार प्रसार गर्ने ।

(ठ) मेलमिलापकर्ताको रुपमा सुचिकृत हुन वर्षमा कम्तिमा १ पटक अनुसूची २ मा उल्लेखित ढाँचामा सुचना प्रकाशित गर्ने ।

(ड) मेलमिलापसँग सम्बन्धित निकायबाट तोकिएका अन्य कामहरु गर्ने ।

७. **पालिका र वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रमा हुन पर्ने आधारभूत सुविधाहरु :-** केन्द्रमा हुन पर्ने आधारभूत सुविधाहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

(क) मेलमिलाप सत्र सञ्चालनका लागि गोपनीय र सुरक्षित स्थानको व्यवस्था ।

(ख) मेलमिलापकर्ता, विवादका पक्षहरु एवं सरोकारवालाहरुको सुविधाको लागि मेलमिलाप कक्षमा आवश्यक कुर्सी, टेवल लगायत पर्याप्त स्थानको व्यवस्था ।

(ग) सूचिकृत मेलमिलापकर्ताको नाम, ठेगाना र फोटो सहितको सूची र मेलमिलाप केन्द्र चिनाउनका लीग साईन बोर्डको व्यवस्था ।

(घ) विवादका पक्षहरुको लागि स्वच्छ पिउने पानी तथा शौचालयको व्यवस्था ।

(ङ) विवाद दर्ता निवेदनको फारम र विवाद दर्ता गर्ने रजिष्टर, मेलमिलापकर्ता रोजेको रेकर्ड राख्नको लागि फारम, दोस्रो पक्षलाई जानकारी गराउने फारम, मेलमिलापकर्तालाई जानकारी गराउने फारम, सहमति-पत्रको फारम, प्रगति प्रतिवेदन फारम, अभिलेख राख्न रजिष्टर लगायतका अन्य मसलन्द सामाग्रीहरुको व्यवस्था ।

परिच्छेद-३

मेलमिलाप सेवाको व्यवस्थापन

८. मेलमिलापकर्ताको छनौट प्रकृया :-

(१) गाउँलपालिका र प्रत्येक वडा कार्यालयमा आवश्यक संख्यामा मेलमिलापकर्ता रहनेछन् ।

(२) प्रत्येक मेलमिलाप केन्द्रमा कम्तिमा ५ जना मेलमिलापकर्ता सूचीकृत गरिएको हुनेछ ।

(३) मेलमिलापकर्ता छनौट गर्दा समावेशी आधारमा गरीनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम मेलमिलापकर्ता छनौट गर्दा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला हुनु पर्नेछ ।

(५) गाउँपालिकाको कार्यालय रहेको मेलमिलाप केन्द्रमा समेत कम्तिमा ५ जना मेलमिलापकर्ता सूचीकृत रहनेछ ।

(६) यो कार्यविधि लागु हुँदा योग्यता पुगेका कार्यरत मेलमिलापकर्ताहरु सूचीकृत गर्न सकिनेछ ।

(७) विवादको संख्या बढ्न गई वा अन्य कारणले मेलमिलापकर्ताको संख्या कमी भएमा गाउँपालिकाले उपदफा (१) र

(८) गाउँपालिका वा न्यायिक समितिले मेलमिलापकर्ताको रुपमा सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई छनौट गर्दा स्थानीय समुदायमा सामाजिक कार्यमा क्रियाशिल व्यक्तिहरु, सेवा निवृत राष्ट्र सेवक, शिक्षक, प्राध्यापक, स्थानीय समाजसेवीहरु लगायत सामाजिक सेवाको काम गर्न प्रविबद्ध र तत्पर व्यक्तिहरुलाई समावेशिताको आधारमा प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

९. मेलमिलापकर्ताको योग्यता - देहायको व्यक्ति मेलमिलापकर्ता हुन योग्य हुनेछ :-

(क) नेपाली नागरिक ।

(ख) पच्चीस वर्ष उमेर पूरा भएको ।

(ग) मेलमिलाप सम्बन्धी कम्तिमा ४८ घण्टाको आधारभूत तालिम लिएको ।

(घ) अन्य प्रचलित कानूनद्वारा अयोग्य नभएको ।

१०. मेलमिलापकर्ताको चयन प्रकृया :-

(१) सम्झौतामा मेलमिलापकर्ताको संख्या तोकिएकोमा सोही बमोजिम र नतोकिएकोमा पक्षहरुको सहमतिबाट १ जना वा ३ जना मेलमिलापकर्ताको संख्या निर्धारण गरी नियुक्त गरिनेछ ।

(२) एकजना मेलमिलापकर्ता नियुक्त गर्न पक्षहरु सहमत भएकोमा दुबै पक्षको सहमतिबाट र ३ जना मेलमिलापकर्ता नियुक्त गर्नु परेमा प्रत्येक पक्षले १ जना र पक्षहरु आफैले वा त्यसरी नियुक्त भएका २ जना मेलमिलापकर्ताले तेश्रो मेलमिलापकर्ता नियुक्त गर्नेछन् ।

(३) मेलमिलाप गराउँदा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ४७ को उपदफा (१) र (२) अन्तर्गतका विवादहरु न्यायिक समितिले सुचिकृत मेलमिलापकर्ता समक्ष पठाई सुचिकृत मेलमिलापकर्ताद्वारा मेलमिलाप गरिनेछ ।

(४) विवादका पक्षहरुले मेलमिलाप केन्द्रमा मेलमिलाप गर्नको लागि निवेदन गरेमा सुचिकृत मेलमिलापकर्ताद्वारा मेलमिलाप गरिनेछ ।

११. मेलमिलापकर्ताहरुले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु - (१) मेलमिलापकर्ताले मेलमिलाप गराउँदाका बखत देहायका कुरामा ध्यान दिनुपर्नेछ :-

(क) मेलमिलाप सत्र संचालन गर्दा उठेका विषय टिपोट गर्ने र त्यसको अर्थ पक्षहरुलाई बुझाउने ।

(ख) विवादमा निर्णय नदिने र आफुलाई निर्णयकर्ता नभई विवाद समाधान प्रक्रियाको सहजकर्ता सम्झने र छलफल, वार्ता, संवादबाट विवाद समाधानका लागि सहजीकरण गर्ने ।

(ग) कुनै पक्षलाई जात, जाति, धर्म, वर्ण, लिङ्ग, सम्प्रदाय र राजनीतिक आस्थाका आधारमा भेदभाव नगरी निष्पक्ष र तटस्थ रहने ।

(घ) मावन अधिकार संरक्षण र सामाजिक न्यायको विषयमा संवेदनशील रहने ।

(ङ) मेलमिलाप सत्रको समाप्तीपछि सहमति बाहेक लेखेका अन्य टिपोट सम्बन्धी सामाग्री नष्ट गरी गोपनियता कायम गर्ने ।

(च) कुनै कानूनी जटिलता आएमा स्थानीय तहको सहयोगमा विशेषज्ञसँग परामर्श लिएर मात्र कानूनसम्मत रुपमा पक्षहरु बीच सहमति गराउने ।

(छ) विवादका पक्षलाई मेलमिलापकर्ता रोज्न लगाउँदा गाउँपालिका कार्यालयमा रहेको मेलमिलाप केन्द्रबाट हुने विवाद समाधानका प्रक्रियाका सम्बन्धमा सम्बन्धित पक्षलाई न्यायिक समितिका संयोजक र वडा स्तरका मेलमिलाप केन्द्रमा वडाध्यक्षले जानकारी गराउने ।

१२. मेलमिलाप सेवाको कार्यविधि :- मेलमिलापाको कार्यविधि देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१) विवाद दर्ता :- विवाद प्रथम पक्षले मेलमिलापका लागि गाउँपालिकाको कार्यालयमा तथा वडा स्थित मेलमिलाप केन्द्रमा लिखित निवेदन दिन सक्नेछ । कुनै कारणवस लिखित नभै मौखिक रुपमा व्यक्त गरेमा त्यसलाई लिखित रुपमा उतार गरी मेलमिलाप केन्द्रले निजको सहीछाप गराई दर्ता गर्नेछ ।

(२) प्रथम पक्षद्वारा मेलमिलापकर्ताको छनौटः- प्रथम निवेदन दर्ता भैसकेपछि मेलमिलाप समितिको संयोजकले सूचीकृत मेलमिलापकर्ता मध्येबाट दफा ९ को प्रक्रिया अनुसार छनौट गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

(३) दाश्रो पक्षलाई अनुरोध :- न्यायिक समितिको संयोजक वा वडाध्यक्षले मेलमिलापको प्रकृयामा सहहभागी हुन दोश्रो पक्षलाई केन्द्रमा उपस्थित भै आफ्नो तर्फाबाट मेलमिलाकर्ता छनौट गर्न अनुरोध गरी पत्र पठाउने वा अन्य कुनै माध्यमबाट सूचना पठाउनु पर्नेछ ।

(४) दोश्रो मेलमिलापकर्ताको छनौट :- मेलमिलाप केन्द्रका संयोजकले विवादको दोस्रो पक्षलाई सूचीकृत भएका मेलमिलापकर्ता मध्येबाट दफा १० बमोजिमको प्रक्रिया अनुसार छनौट गर्न लगाउने छ ।

(५) मेलमिलाप सत्र सञ्चालन -

(क) छानिएका मेलमिलापकर्ताहरुले पक्षहरुसँग समन्वय गरी मेलमिलाप सत्र सञ्चालन गर्ने मिति र स्थान तय गर्नेछन् । विवादका पक्षहरु र मेलमिलापकर्ता पुर्व निर्धारित स्थान, मिति र समयमा मेलमिलाप सत्रमा उपसिथत हुनुपर्नेछ ।

(ख) विवादका पक्षहरु उपस्थित भैसकेपछि छानिएका मेलमिलापकर्ताहरुले विवादका पक्षहरुलाई सुरक्षित मेलमिलाप कक्षमा नै मेलमिलाप प्रकृया र मेलमिलापकर्ताहरुको भूमिका बारे जानकारी दिने र मेलमिलाप सत्र संचालन हुँदा पालन गर्नुपर्ने आधारभूत नियमहरु निर्धारण गर्रा मेलमिलाप प्रकृयाका चरणहरु अपनाउँदै विवाद समाधान गर्न सहजीकरण गर्नेछन् ।

(ग) मेलमिलाप सत्र आवश्यकता अनुसार एक वा सो भन्दा बढी पटक बस्न सक्नेछ ।

(६) सहमतिपत्र :- सहमति भएमा यस कार्यविधिको अनुसूची-४ बमोजिमको सहमतिपत्र तयार गरी एक एक प्रति विवादका पक्षहरुलाई दिई अर्को प्रति सोजकले अभिलेख राख्नको लाीग गाउँपालिकाले तोकेको स्थानमा राख्नु

पर्नेछ । सहमतिपत्रको अभिलेख सम्बन्धित मेलमिलाप केन्द्रमा रहेको विवाद दर्ता रजिष्टरमा समेत दर्ता गरी राख्नु पर्नेछ ।

(७) मेलमिलाप गर्ने समयावधि :- यस परिच्छेद बमोजिम मेलमिलापद्वारा विवाद समाधान गर्दा मलमिलापकर्ता नियुक्ति भएको मितिले तीस दिनभित्र सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।

(८) लिखित जानकारी दिने - मेलमिलाप हुन नसकेमा सोही कुरा उल्लेख गरी सम्बन्धित पक्षलाई जानकारी दिने र सोको जानकारी समितिका संयोजक तथा वडाध्यक्षलाई दिनु पर्नेछ ।

१३. मेलमिलाप सम्बन्धी काम, कर्तव्य र अधिकार :- (१) मेलमिलाप सेवा विस्तार र विकासका लागि न्यायिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ -

(क) मेलमिलाप सेवा विस्तार र विकासबारे वार्षिक योजना एवं कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने ।

(ख) मेलमिलापबाट समाधान भएका विवादहरुको प्रमाणिकरण गर्ने, सहमती-पत्रको अभिलेख राख्ने र मेलमिलाप सम्बन्धी कार्यक्रमको लाीग आवश्यक बजेट विनियोजन गराउने ।

(ग) मेलमिलाप सेवा सञ्चालनका लागि मेलमिलाप केन्द्र स्थापना र आवश्यक भौतिक सामग्री र मसलन्द व्यवस्थापन गर्न बजेट विनियोजन गराउने ।

(घ) मेलमिलाप सम्बन्धि तालिमका लाीग मेलमिलापकर्ताहरुको छनौट गर्ने र गैरसरकारी संसथा तथा अन्य निकायसँग समन्वय गर्ने तथा तालिम आयोजना गर्न प्र्राविधिक, आर्थिक तथा अन्य सहयोग पुर्‍याउने ।

(ङ) तालिम प्राप्त मेलमिलापकर्तालाई समथ गराई योग्यता पुगेका मेलमिलापकर्तालाई सूचीकृत गर्ने ।

(च) मेलमिलाप सम्बन्धी प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धीत कार्यालयमा राख्ने ।

(छ) सहमति कार्यान्वयन गर्ने, गराउने र सहमती कार्यान्वयनको अनुगमन र समीक्षा गर्ने ।

१४. मेलमिलापकर्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार - (१) मेलमिलापकर्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ -

(क) मेलमिलापको प्रक्रिया अनुसरण गरी सहजकर्ताको हैसियतले विवाद समाधानमा सहयोग पुर्‍याउने ।

(ख) विवाद समाधान गर्न सहायता गर्दा न्यायधीश, मध्यस्थ वा कानूनी सल्लाहकारको भूमिका निर्वाह नगरी सहजकर्ताको मात्र भूमिका निर्वाह गर्ने ।

(ग) मेलमलिापको विकास र विस्तारका लागि कार्यरत रहने ।

(घ) सहमति कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने ।

(ङ) मेलमिलाप सत्र सहजिकरण गर्दा डर, त्रास, दवाव र प्रभावबाट मुक्त हुने र विवादका पक्षलाई पनि मुक्त राख्ने ।

(च) मानवअधिकार, सामाजिक न्यायको विषयमा सचेत रहने ।

(छ) आघातमा परेका वा मनौबैज्ञानिक रुपमा समस्मा रहको पक्षहरुलाई मनोसामाजिक परामर्शको लागि पठाउने ।

(ज) मेलमिलाप प्रक्रियालाई उचित व्यवस्थापन गर्ने र सहमतीको लागि पक्षलाई स्वतन्त्र रुपमा भुमिका निर्वाह गर्न दिने ।

(झ) पक्षहरुलाई मेलमिलापको अनुचित प्रयोगबाट हुने नोक्सानीबाट बचाउन सचेत रहने ।

(ञ) मेलमिलाप वार्ताको सन्दर्भमा विवादका पक्षहरुबाट व्यक्त भएका कुराको गोपनियता कायम राख्ने ।

(ट) अनुसुची ६ मा तोकिएको आचरसंहिताको पालना गर्ने ।

परिच्छेद - ४

विविध

१५. दुई वा दुई भन्दा बढी वडामा रहेका बासिन्दाको विवाद सम्बन्धी व्यवस्था - (१) दुई वा दुई भन्दा बढी वडामा रहेका बासिन्दा बीचको विवादको समाधान गर्दा निम्न बमोजिम गरिने छ ।

(क) विवादका पक्ष दुई फरक वडामा बसोवास गरेको अवस्थामा विवादको पहिलो पक्ष बसेको वडामा विवादको दर्ता गरिनेछ र पक्षहरु सहमत भएको कुनै मेलमिलाप केन्द्रबाट मेलमिलाप प्रक्रिया प्रारम्भ हुनेछ ।

(ख) मेलमिलाप केन्द्र छनौटमा विवादका पक्षहरुको सहमती भएमा विवादका पक्षहरुले रोजेको जुनसुकै मेलमिलाप केन्द्रमा सो विवाद दर्ता गरी उक्त मेलमिलाप केन्द्रबाट मेलमिलाप सत्र संचालन गर्न पक्षहरु स्वतन्त्र हुनेछन् । त्यसरी दर्ता भएको विवादलाई सम्बन्धित मेलमिलाप केन्द्रले मेलमिलापको प्रक्रिया सञ्चालन मार्गप्रशस्त गर्नु पर्नेछ ।

१६. मेलमिलाप नतिजाको अभिलेख व्यवस्थापन - (१) गाउँपालिकाले मेलमिलाप केन्द्रमा दर्ता भएका विवादहरु तथा समाधान भएका विवाद र विवादका पक्षहरुको अभिलेख राख्नेछ । विवादको सफलतापूर्वक निरुपण भएको अवस्थामा न्यायिक समितिका संयोजक तथा निजले तोकेको व्यक्तिले र वडा तहमा वडाध्यक्ष तथा निजले तोकेको व्यक्तिले मेलमिलाप केन्द्रमा दुवै पक्षको र मेलमिलाकर्ताको हस्ताक्षर सहितको सहमति पत्र समेत तयार पारी राख्नुपर्दछ । अभिलेख राख्नका लागि न्यायिक समितिले निम्न अनुसारका अभिलेख/फारामहरु तयार गरी राख्नुपर्दछ ।

(क) विवाद दर्ता पुस्तिका,

(ख) विवाद र विवादका पक्षहरुको विवरण, खुल्ने गरी तोकिएको फाराम,

(ग) निवेदन पत्रको फारम,

(घ) दोस्रो पक्षलाई जानकारी गराउने फाराम,

(ङ) मेलमिलापकर्ता छनौट फाराम,

(च) मेलमिलापकर्तालाई सूचना दिने फारम,

(छ) मेलमिलाप केन्द्रमा पक्षहरुको उपस्थितिको अभिलेख फाराम,

(ज) सहमति-पत्र फाराम,

(झ) विवाद अनुगमन फाराम आदि ।

१७. तालिम सम्बन्धी व्यवस्था - (१) न्यायिक समिति, वडाध्यक्ष र मेलमिलापकर्ताको लागि आधारभूत, पुनर्ताजगी, बिशेष अनुशिक्षण, र अन्य मेलमिलाप सम्बन्धी तालिमहरु संचालन गर्ने, संस्थाहरुको र श्रोत व्यक्तिहरुको रोष्टर तयार गरी न्यायिक समितिले राख्नु पर्नेछ ।

(२) मेलमिलाप सम्बन्धी आधारभूत र अन्य तालिम मेलमिलाप परिषदद्वारा निर्धारित पाठयक्रम बमोजिम संचालन गर्नु पर्नेछ ।

१८. मेलमिलाप कोष :- (१) गौमुखी गाउँपालिकामा मेलमिलाप सम्बन्धी कार्य गर्नको लागि छुट्टै एउटा कोष रहने छ र सो कोषमा देहाय बमोजिमको रकम रहनेछ ।

(क) स्थानीय सरकारले विनियोजन गरेको रकम ।

(ख) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले विनियोजन गरेको रकम ।

(ग) दातृ संस्थाहरुले सहयोग स्वरुप प्रदान गरेको रकम ।

(घ) अन्य श्रोतबाट मेलमिलाप सम्बन्धी कार्य गर्न सहयोग स्वरुप प्रदान गरेको रकम ।

(२) मेलमिलाप सम्बन्धी कोषमा रहेको रकम खर्च गर्दा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

१९. मेलमिलाप कोषबाट गरिने खर्च :- मेलमिलाप कोषमा जम्मा भएको रकमलाई आवश्यक्ता अनुसार देहाय बमोजिमको शिर्षकमा खर्च गर्न सकिनेछ ।

(क) मेलमिलाप केन्द्र स्थापना, भौतिक व्यवस्थापन, सूचना सम्प्रेषण र मेलमिलाप सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन ।

(ख) विभिन्न तालिम, जनचेतनामुलक कार्यक्रम र प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन ।

(ग) मसलन्द सामग्री व्यवस्थापन ।

(घ) मेलमिलाप सत्र र अन्य गतिविधिहरु संचालन ।

(ङ) मेलमिलापकर्तालाई मेलमिलाप सत्रसम्म आउने जाने यातायात खर्च बाप्त एउटा विवादमा बढीमा तीन पटक सम्म प्रति मेलमिलापकर्ता र प्रति उपस्थिति रु ५०० उपलब्ध गराईनेछ ।

(च) मेलमिलापकर्ता र विवादित पक्ष विपक्षहरुलाई पिउने पानी, खाजा र चियापानको व्यवस्था ।

२०. लेखा परीक्षण :- मेलमिलाप कोषमा जम्मा भएको र खर्च भएको रकमको लेखा परीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम गरिनेछ ।

२१. आचार संहिता र सपथ :-

(१) यस कार्यविधिको अनुसूची-६ बमोजमको आचार संहिचा सबै मेलमिलापकर्ताले पालन गर्नुपर्नेछ ।

(२) यस कार्यविधिको अनुसूची- (६) बमोजीमको आचरसंहिताका अतिरिक्त मेलमिलापकर्ताले मेलमिलापकर्ताको रुपमा निष्ठापूर्वक काम गर्ने सपथ लिनु पर्नेछ । मेलमिलापकर्ताको हैसियतले संलग्न हुन चाहने योग्यता पुगेका मेलमिलापकर्तालाई गाउँपालिका न्यायिक समितिका संयोजकबाट अनुसूची-७ बमोजिमको सपथ लिएपछि संबन्धित मेलमिलाप केन्द्रमा मेलमिलापकर्ताको रुपमा सूचीकृत हुनेछन् । मेलमिलाप सपथ र आचारसंहिताको पालन सम्बन्धी अनुगमन गाउँपालिकाले गर्नेछ ।

(३) यदि कुनै सामुदायिक मेलमिलापकर्ताले सपथ र आचार संहिता विपरित काम गरेमा त्यस्तो मेलमिलापकर्तालाई न्यायिक समितिले मेलमिलापकर्ताको सूचीबाट हटाउनेछ ।

२२. **विवादका पक्षहरुको उपस्थिति :-** यस कार्यविधि बमोजिम विवादका पक्षहरु केन्द्रबाट तोकिएको मिति स्थान र समयमा उपसिथत हुनु पर्नेछ ।

२३. **पक्षहरुको निम्ति मेलमिलापको परिणाम मान्य हुने :-** पक्षहरुको सहमतिपत्रमा उल्लेख भएका कुराहरु समबन्धित पक्षहरुले बाध्यात्मक रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

२४. **सहमती कार्यान्वयन :-**

(१) मेलमिलाप केन्द्रमा मिलापत्र भएको मितिले पैंतालीस दिनभित्र सम्बन्धित पक्षले त्यस्तो मिलापत्र कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र सम्बन्धित पक्षले मिलापत्र कार्यान्वयन नगरेमा सम्बन्धित पक्षले मिलापत्र कार्यान्वयनको लागि मिलापत्र भएको विषयसँग सम्बन्धित निकाय समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा गाउँपालिकाले प्रचलित कानून बमोजिम त्यस्तो मिलापत्र कार्यान्वयन गरिदिनु पर्नेछ ।

२५. **प्रोत्साहन पुरस्कारको व्यवस्था :-** मेलमिलाप कार्यक्रममा उल्लेखनीय योगदान दिने व्यक्ति, संघसंस्था तथा मेलमिलापकर्तालाई गाउँपालिकाले उचित प्रोत्साहन पुरस्कार प्रदान गर्न सक्नेछ ।

२६. **कार्यविधिको प्रयोग :-** मेलमिलाप कार्याक्रमलाई सुचारु र समन्वयात्मक रुपमा सञ्चालन गरी सामाजिक सदभाव, आपसी सहयोग र मैत्रीपूर्ण परम्परालाई प्रवर्द्धन गर्न यो कार्यविधिलाई गौमुखी गाउँपालिकामा मेलमिलाप सम्बन्धी काम गर्ने अन्य सरकारी संघ संस्था, सामाजिक संघ संस्था एवं समूदायहरुले प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

२७. **मेलमिलाप केन्द्रको अनुगमन :-**

(१) मेलमिलाप केन्द्रको अनुगमन गर्न गौमुखी गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको तीन सदस्य एक अनुगमन समिति रहनेछ :-

(क) न्यायिक समितिको संयोजक – अध्यक्ष

(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत – सदस्य

(ग) कानून अधिकृत – सदस्य सचिव

(२) अनुगमन समितिले अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा अनुगमन गरिएको व्यहोराको अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।

२८. **प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने** :- न्यायिक समितिले गाउँ सभामा अनुसूची-७ बमोजिमको प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्नेछ ।

२९. **कार्यविधिको व्याख्या गर्ने वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार** :- कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै दुविधा हुन गएमा सोको व्याख्या वा वााधा अड्काउ फुकाउने अधिकार गाउँ कार्यपालिकालाई हुनेछ ।

३०. खारेजी र बचाउ :-

(१) यो कार्यविधि मेलमिलाप सम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानुनसँग बाँझिन गएमा बाँझिएको हद सम्म यो कार्यविधिमा लेखिएको कुराहरु अमान्य हुनेछन र नेपाल कानुनमा लेखिएको कुराहरु मान्य हुनेछ ।

(२) मेलमिलाप सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा यो कार्यविधि बमोजिम हुनेछ र यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्दा मेलमिलाप सम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानुनमा भएको मेलमिलाप प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

अनुसूची - १

(दफा १६ (क) सँग सम्बन्धित)

विवाद दर्ता/अभिलेख फारमको नमूना

गौमुखी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
पुजा, प्यूठान

विवादका पक्षहरुको विवरण

दर्ता नं.

दर्ता मिति :

विवादको प्रकार

विवादको पहिलो पक्षको विवरण :

नाम : लिङ्ग : जात/जाति : उमेर :

जिल्लाः प्यूठान गौमुखी गाउँपालिका वडा नं.

सम्पर्क ठेगाना (टेलिफोन/मोवाइल ....)

२. विवादको दोश्रो पक्षको विवरण :

नाम : लिङ्ग : जात/जाति : उमेर :

जिल्ला : प्यूठान गौमुखी गाउँपालिका वडा न..

सम्पर्क ठेगाना (टेलिफोन/मोवाइल ....)

३. विवाद सुरु भएको मिति :

अनुसुची - २

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

मेलमिलापकर्ताको रुपमा सूचीकृत हुन दिइने निवेदनको ढाँचा

श्री ....

विषय : मेलमिलापकर्ताको रुपमा सूचीकृत गरीपाँऊ ।

मलाई त्यस नगरपालिकाको/वडाको मेलमिलाप केन्द्रमा मेलमिलाप केन्द्रको रुपम आफ्नो नाम सूचीकृत गरी मेलमिलाप कर्ताको रुपमा कार्य गर्न इच्छा भएकोले तपशिल बमोजिमको प्रमाण कागज साथै राखी यो निवेदन गर्दछु । निवेदन माग बमोजिम मेलमिलापकर्ताको रुपमा सूचीकृत गरी पाँऊ ।

तपिशिल

संलग्न प्रमाण कागजात

क) नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रको फोटोकपी,

ख) मेलमिलाप सम्बन्धी तालिम लिएको प्रमाण पत्रको फोटोकपी,

ग) शैक्षिक योग्यताको प्रमापणपत्रको फोटोकपी,

घ) पासपोर्ट साइजको फोटो ।

निवेदक

नाम थर ....

ठेगाना ....

सही ....

मिति ....

अनुसूची - ३

(दफा ७ (ग) सँग सम्बन्धित)

गौमुखी गाउँपालिका, प्यूठान

सूचीकृत मेलमिलापकर्ताको नामावली

क.सं	नाम थर	ठेगाना	सूचीकृत भएको मिति	नवीकरण भएको मिति	सम्पर्क नं.	फोटो	कैफियत

अनुसूची - ४

(दफा १२ (च) सँग सम्बनिधत)

सहमति-पत्रको ढाँचा

.... मेलमिलाप केन्द्र

सहमति पत्र

विवादको विषय .... ।

प्यूठान जिल्ला गौमुखी गाउँपालिका .... वडा नं. .... बस्ने वर्ष .... को श्री .... र .... जिल्ला .... गाउँपालिका/नगरपालिका .... वडा नं. .... बस्ने वर्ष .... को श्री .... बीच उल्लेखित विषयमा विवाद भई यस मेलमिलाप केन्द्रमा निवेदन परेको हुनाले दुबै पक्षलाई राखी मेलमिलाप प्रक्रियाद्वारा मिति .... गतेमा छलफल गराउँदा तपसिलका बुँदाहरुमा हामी दुवै पक्षको चित्त बुझ्दो सहमति भएकोले सहमत भएको बुँदाहरुलाई निष्ठापूर्वक पालना गर्ने गरी मेलमिलापकर्ताहरुको/न्यायिक समितिको उपस्थितिमा राजीखुशीले यो सहमति पत्रमा सहीछाप गरी लियौँ/दियौँ ।

१

....
......

२

....
....

३

....
....

सहमत हुने पक्षहरु

पहिलो पक्ष	**दोस्रो पक्ष**
नाम थर :-	नाम थर :-
ठेगाना :-	ठेगाना :-
हस्तक्षर :-	हस्तक्षर :-

दायाँ बायाँ

दायाँ बायाँ

मेलमिलापकर्ताहरु

नाम थरः- नाम थरः- नाम थरः-

ठेगानाः- ठेगानाः- ठेगानाः-

हस्तक्षरः- हस्तक्षरः- हस्तक्षरः-

ईति सम्बत् .... साल .... महिना ....

गते .... रोज शुभम् ।

अनुसूची - ५

(दफा २७(२) सँग संबन्धित)

मेलमिलाप अनुगमन फाराम

स्थानीय तहको नाम :- गौमुखी गाउँपालिका

जिल्ला : प्यूठान

अनुगमन गरिएको अवधि .... देखि .... सम्म ।

तालिम प्राप्त कुल मेलमिलापकर्ताको संख्या .... क्रियाशील मेलमिलापकर्ताको संख्या .... विवाद दर्ता संख्या .... समाधान भएको संख्या ....समाधान हुन नसकी सम्बन्धित निकायमा पठाएको संख्या .... मेलमिलाप प्रक्रियामा रहेको संख्या ....

१. केन्द्रको भौतिक अवस्था :-

२. आचार संहिताको पालनाको अवस्था :-

३. विनियोजित बजेट र खर्चको अवस्था :-

४. मेलमिलाप कोषको अवस्था :-

५. मेलमिलापकर्ताको लागि तालिमको आवश्यकता :-

६. मेलमिलापकर्ताको पर्याप्तता/अपर्याप्तता :(

७. अनुगमनकर्ताको टिप्पणी :- १. ....

२. ....

३. ....

अनुगमनकर्ताको नाम :-

दस्तखत :-

मिति :-

अनुसूची-६

(दफा २१(१) सँग सम्बन्धित)

मेलमिलापकर्ताको आचारसंहिता, २०७४

१. मेलमिलापकर्ताको पेशातग आचरण

क. मेलमिलाप सम्बन्धी काम कारबाही निष्पक्ष रुपले गर्नुपर्छ,

ख. कुनै पक्षप्रति झुकाव, आग्रह, पूर्वग्रह वा सो देखिने कुनै व्यवहार गर्नु हुँदैन,

ग) कुनै पक्षलाई डर, त्रास, झुक्यान वा प्रलोभनमा पारी मेलमिलाप गराउन हुँदैन,

घ) मेलमिलाप सम्बन्धी काम कारबाहीको सिलसिलामा पक्षसँग आर्थिक तथा अन्य स्वार्थजन्य कुनै काम कारबाही वा लेनदेन व्यवहार गर्नु हुँदैन,

ङ. मेलमिलापकर्ताले विवादको विषयवस्तु गर्नु हुँदैन,

च. मेलमिलापको काम कारबाही वा मेलमिलापको प्रक्रियामा जानजान त्रुटी वा अनियमितता गर्ने, अनावश्यक रुपमा लम्व्याउने, ढिलो गर्ने वा मेलमिलाप सम्बन्धी काम कारबाहीमा अभिरुची नदेखाउने जस्ता कार्य गर्नु हुँदैन,

छ. मेलमिलापको क्रममा पक्ष र मेलमिलापकर्ताको विचमा भएका कुरा र पक्षको परिचय लगायत मेलमिलापकर्तालाई जानकारी हुन आएका तथ्य गोप्य राख्नुका साथै पक्षहरुको हित प्रतिकूल हूने गरी प्रकट गर्नु हुँदैन,

ज. संविधान, कानून, सार्वजनिक नीति र स्थानिय/अर्ध न्यायिक/न्यायिक निकायको गरिमा उच्च बनाउँदै पक्षहरुको सामाजिक मर्यादा र आत्यसम्मानलाई सम्मान पुग्ने कार्य गर्नु पर्दछ। विवादका पक्षहरुसँग मेलमिलाप गराईदिए वापत ठेक्का वा प्रतिशतमा पारिश्रमिक निर्धारण नगरि कानुनले तोकेको सीमामा रही पक्षहरुसँगको सहमती बमोजिमको पारिश्रमिक स्वीकार गर्नु पर्नेछ।

१.१. मेलमिलाप सम्वन्धी कार्यविधिको पालना गर्नु पर्ने

क. मेलमिलाप सम्बन्धी कार्य संविधान, प्रचलित ऐन कानून र यस कार्यविधि बमोजिम मेलमिलाप प्रकृया संचालन गर्नु पर्नेछ।

ख. कुनै सम्झौतामा मेलमिलापद्वारा विवाद समाधान गरिने व्यवस्था भएमा त्यस्तो विवाद सोही सम्झौतामा उल्लेख भएको कार्यविधि अनुरुप गर्नु पर्नेछ।

ग. पक्षहरु मेलमिलाप गर्न सहमत भएमा मेलमिलापकर्ताले सो व्यहोराको मेलमिलापको लिखत खडा गरी सहमति भएका बूँदाहरु र त्यसको परिणामको बारेमा पक्षहरुलाई स्पष्टसँग बताएर मात्र सो कागजमा पक्षहरुको सहछािप गर्न लगाई आफ्नो समेत सही गरि सहमतीपत्र तैयार गर्नु पर्छ।

१.२. मेलमिलापकर्ताका जिम्मेवारी :-

क. मेलमिलाप भएमा सहमतीपत्रको कागज सहित तोकिएको उसमय भित्र विवादका पक्षहरुलाई सम्बन्धीत निकायमा पठाइ दिनु पर्नेछ । मेलमिलाप हुन नसकेमा तोकिएको ढाँचामा सम्बन्धीत स्थानीय तह समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ

ख. मेलमिलापको कार्यविधि अपनाउँदा पक्षहरु बीच मेलमिलाप गराउन नसकिएमा मेलमिलापद्वारा विवाद समाधान नभएको व्यहोराको लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।

१.३. मेलमिलापकर्ताको दायित्वः-

क. मेलमिलापकर्ताले विवादको विषयवस्तुमा छलफल गर्नु अघि मेलमिलापको प्रक्रियामा अपनाइने कार्यविधि, सहमति वा निष्कर्षमा पुग्ने काम पक्षहरु स्वयम्को भएको र मेलमिलापकर्ता सहजकर्ताको भूमिकामा संलग्न भै चित्त नबुझेमा कुनै पनि समयमा अलग हुन पाउने विषयमा पक्षहरुलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

ग. मेलमिलापकर्ताको रुपमा नियुक्त भएको व्यक्तिले मेलमिलापकर्ता भई काम गर्न नचाहेमा आफूले नियुत्तिःको सूचना पाएको सात दिनभित्र सोको जानकारी सम्बन्धीत निकायलाई दिनु पर्नेछ ।

घ. मेलमिलापकर्ता नियुक्त भएको व्यक्तिले मेलमिलाप गर्दा मैत्रीपूर्ण तवरबाट विवाद समाधान गर्न पक्षहरुलाई स्वतन्त्र, तटस्थ र निष्पक्ष भएर सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

ङ. विवादको विषयवस्तु उपर मेलमिलापकर्ताको कुनै स्वार्थ निहित रहेको भए वा आफुले स्वतन्त्र था निष्पक्ष रुपमा काम गर्न नसक्ने प्रकृतिको विवाद भएमा विवादका पक्ष र मुद्दा प्रेषित गर्ने निकायलाई लिखित गराउनु पर्नेछ ।

च. लैङ्गिक विभेद, धर्म, जातजाति, आर्थिक स्तर वा राजनैतिक संलग्नताको आधारमा कुनै प्रकारको झुकाव र पूर्वाग्राही भावना नदेखाई मेलमिलापमा संलग्न हुनु पर्नेछ र निर्धारित समयमा मेलमिलाप कार्य सम्पन्न गर्न प्रयास गर्नु पर्नेछ ।

छ. मेलमिलापकर्ताले प्राकृतिक स्रोत साधन सम्बन्धी विवादमा, व्यापारिक प्रकृतिको विवादमा मेलमिलापको प्रकृया, विषयगत दक्ष्ँता र तसम्बन्धी अभ्यास तथा प्रचलनलाई महत्व दिनु पर्नेछ र सामुदायिक विवादमा मेलमिलाप गर्दा सम्बन्धीत समुदायमा उपलब्ध विवाद समाधान सम्बन्धी परम्परा, अभ्यास र स्वीकृत मान्यतालाई ध्यान दिई निष्पक्षता, वस्तुनिष्ठता, स्वच्छता र न्यायका सिद्धान्तबाट सदैव निर्देशित हुनु पर्नेछ ।

ज. मेलमिलापकर्ताले आफै मेलमिलाप प्रकृयामा संलग्न भएको मुद्दामा कुनै पनि पक्षको तर्फबाट कानून व्यवसायी, मध्यस्थकर्ता वा न्यायधीशको रुपमा संलग्न भै विवाद सुनुवाई नगरी सहजकर्ताको मात्र भूमिका विर्नाह गर्ने र मेलमिलापद्वनार भएको विवादको समाधानलाई हारजीतको रुपमा नलिन उत्प्रेरित गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-७

(दफा २१(२) सँग सम्बन्धित)

मेलमिलापकर्ताको सपथपत्र

सपथको ढाँचा

म .... ईश्वरको नाममा /सत्य निष्ठापूर्वक मेलमिलापकर्ताको रुपमा शपथ लिन्छु कि म मेलमिलाप सम्बन्धी प्रक्रियको सिलसिलामा कुनै पक्ष प्रति मरमोलाहिजा नराखी, पक्षपात नगरी, गोपनियता र निष्पक्षता कायम गर्दै कानून र न्यायिक प्रक्रिया प्रति सम्मान तथा समर्पणको भावना राखी काम गर्नेछु । मैले मेलमिलाप सम्बन्धी यस कार्यविधि तथा प्रचलित कानून बमोजिम पालन गर्नु पर्ने आचरणको पूर्ण पालना गर्दै आफूलाई सुम्पिएको दायित्व इमान्दारीपूर्वक निर्वाह गर्नेछु ।

सपथ गराउनेको -	सपथ लिनेका -
सही :	सही :
नामः	नामः
पद :	
छाप :	
कार्यालय :	
मिति :	

अनुसूची-८

(दफा २७ सँग सम्बन्धीत)

मेलमिलाप कार्यक्रमको प्रगती प्रतिवेदनको ढाँचा

(क) न्यायिक समितिको लागि :

गाउँपालिकाको नाम : ....

जिल्ला : ....

प्रदेश : ....

प्रतिवेदनको अवधि :- मिति .... देखि ....

सम्म

१. मेलमिलापकर्ताको संख्या ....

२. विवादको प्रकार ....

३. विवादको संख्या ....

४. मेलमिलाप हुन नसकी सम्बन्धीत निकायमा पठाएको संख्या ....

६. मेलमिलाप प्रक्रियामा रहेको संख्या ....

आज्ञाले,
राजिब पन्थी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत